



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Symbola Trinitatis, Id Est Trinitatis diversarum rerum, ex
Veteris ac Novi Testamenti Scripturis, Historijs &
exemplis; nec non congruentioribus rerum naturalium
similitudinibus conscripta ...**

Duplan, Theodore

Ruraemundae, 1663

Praenotatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12221

DIVISIO PRIMA.

Ex veteris ac novi Testamenti Scripturis
Symbola & Allegoriæ

AD SSS. TRINITATEM ACCOMMODATÆ.

PRÆNOTATIO.

ARistoteles i. de Cælo & mundo: *omnia enim, inquit, sunt tria.* Statimque subdit: *Similiter inquit Pythagorici, quod causæ & res, tribus terminantur mensuris, fine, medio, & principio: & hoc est numerus cuiuslibet, & est demonstrans trinitatem rerum: & non invenimus istum numerum, nisi ex naturâ, & sustinemus ipsum, quasi legem, & secundum istum numerum tenemur magnificare Deum Creatorem remotum a modis creaturarum, & etiam appellamus istum numerum secundum hunc modum &c.* In quem locum Averroes ita, commentatur: *testatur hic sermo Pythagoricus, quod tria terminant numerum totius & omnis: totum enim & omnia habent principium, medium, & finem. Et ideo dixit hoc est numerus cuiuslibet, scilicet tria. q. d. quod natura omnium est trina. Deinde dedit aliam rationem famosam, quod hoc fuit causa, ut*
lex

lex apud eos præciperet, ut orationes essent tres. aut Sacrificia. q. d. Secundum istum numerum tenemur magnificare Creatorem remotum a modis creaturarum in orationibus, & Sacrificijs. Hęc Averroes. Itaque, ut designarent principium, medium, & finem, referenda esse in Deum, tria in Sacrificijs offerebant prisca; atque tria in cultu Dei ponebant, scilicet adorationem propter reverentiam, thus ob distributionem suavisimæ cognitionis divinæ, & cælestium ac terrestrium virtutum; Hymnum secundum Pythagoram, propter concentum Cæli. Hinc Nicomachus: ter, ait, libant, & ter sacrificant, qui vota sua petunt a Deo consummari. Theocritus. Idyl. 2.

Ter Libo, ter & hæc pronuncio mystica verba. Ovid. 3. fast.

Ter caput irrorat, ter tollit ad æthera palmas. Similia virg. 4. Georg. habet.

Et hoc est, quod commentator quidam, vir doctissimus dicit: quòd Pythagorici omnium rerum perfectionem posuerint in ternario; quòdque hic numerus sit usurpatus in Deorum Sacris, ut probat ex Græco versu qui putatur Magæ, apud Theocritum supra; & ex Virgilio Ecloga 8.

Trina tibi hæc primam, triplici divisa colore

Licia circum do, terque hæc altaria circum

Effigiem duco: numero Deus impare gaudet.

Priscis etiam ternio, absolutissimus, & adeò Sacer erat, ut quicquid ter dictum aut factum esset, id ratum & ef-

ficax

ficax haberetur. *Insuper ternarius ad quascunque controversias dirimentas maxime idoneus est, ut qui principium, medium, & finem in se continent* ait Dionys. Halicar. lib. 3. Quocirca Plutarchus tract. de Pythag. discip. tradit, Unitatem a Pythagoræis Apollinem nuncupari, diada, seu dualitatem litem & audaciam, triada iustitiam, & virtutem, quæ est medium duorum vitiorum. In ternario enim agebant, ipsum Unum, est medium: quasi centrum, & numen, quo æqua distributio regitur, & ad quod quasi finem refertur.

Ex quibus infero. Si prisca ac gentiles illi, quos, si quid dixerint, quod ad Divinæ Trinitatis mysterium facit, locutos potius, quam intellexisse, par est (ut commentator insinuatus supra, loquitur) in Trinitatis numero tantam pietatem exercuerint, quanto potiori jure, nos fidei gratiâ donati, id ipsum facimus? quemadmodum & præ alijs frequentius D. Aug. in suis libris fecisse constat, per variarum rerum trinitatem, admirabile illud mysterium designans, & explicare, vel potius illustrare studens; ut per ista tria in homine, *Esse, Nosse, Velle*, item per alia tria in homine, *Memoriam, Intelligentiam, Voluntatem*. Item per tres partes Philosophiæ, *Logicam, Physicam, Ethicam*. Per tres Magos Matth. 2. per diem tertium in sacris Scripturis multoties. Per tres Viros susceptos ab Abraham, Gen. 18. Per Vaccam Triennem, capram trimam Gen. 15. Per tres Cameras in arcâ Noë, & talia quasi sine numero multa. Similiter S. Chri-

Chryf. divinam agnoscit Trinit. per 3. speciales Patriarchas
Abraham, Isaac, Iacob. Per tres Sacerdotes, *Moyfen, Aarō, Sa-
muēl.* Per tres Reges *David, Ezechiam, Iofiam.* Item in ho-
norem SSS. Triadis docet Univerfum esse distinctum in
tria, puta *cælestia, terrestria, subterranea.* Item in istum fi-
nem fuisse apud Veteres Unctionem trium, *Prophetarum,
Sacerdotum, Regum.* Adhæc trecentos Viros qui non linguâ
lambuerant aquas, sicut canes solent lambere, sed ma-
nu ad os proijciente; ideoque solùm erant assumendi ad
pugnandum cum Gedeone contra Madianitas Iud. 7.
designasse divinam Trinitatem habet Vener. Beda. Et
talia plura in operibus SS. PP. Maximè S. Patris Nostri
Augustini passim est invenire, quæ hic omittimus, quia
in sequentibus cum suis citationibus & locis, ne nauf-
eam, ut crambe biscocta, tunc repetita pariant, addu-
cemus. Istis ergo vestigijs insistentes, variarum ac præ-
cipuarum rerum trinitatem hic conscripsimus. Et pri-
mò quidem ex Scripturis veteris ac novi Testamenti: *Li-
benter enim utitur eo numero Scriptura, quia per eum copia ac
multitudo significatur,* dicit S. Chryf. hom. 47. in Matth.
mihi tom. 2. pag. 345. & hom. 41. in Matth. explicans il-
lud, *in farinæ satis tribus* Matth. 13. Vel quia divinitas in
Trinitate est, & idcirco ternarius numerus perfectionis
est, uti habet Damasc. in Trisagio. Hinc illud Isaïæ 40.
qui appendit tribus digitis molem terræ. Et Eccles. 4. *Funicu-
lus triplex difficile rumpitur.* Et sic vulgò dicimus. *Ter fœlix,*
id est, maximè fœlix. Ovid. 8. Metamor. *O ego ter fœlix.*

Sic

Sic & Virg. 1. Æneid. *O terquè quaterquè beati*, id est, plurimum beati, imò beatissimi. Et Seneca in Hippolyto. *O ter quaterque prospero fato dati*. Ita Galli per *tres*, id est, *ter*, significant superlativum v. g. *tres-noble*, id est *Nobilissimum*, in suo genere. Eodemque modo gradus tertius virtutum apud morales, & qualitatum apud medicos, summus ordinariè censetur. Hinc & Deus vocatur, *ter maximus*, *ter fœlix*, *ter sanctus*. Causa & origo hujus rei & phrasis est, increatus ternarius, puta ipsa Sanctissima Trinitas. Hæc enim est Sanctissima, fœlicissima, maxima, ac omnia: imò infinita bona in se complectitur, eaque ternarijs a se creatis communicat. Lege huc spectantia plura apud Petrum Bongum lib. de numer. myst. in ternario. Vele ex eo Corn. a lap. in Amos. 1. v. 3.



E SUB-